

ASPECTE METODOLOGICE ALE FORMĂRII COMPETENȚEI DE SELF-MANAGEMENT A ACTIVITĂȚII DE ÎNVĂȚARE LA STUDENȚI

Lilia LAȘCU, doctor în științe pedagogice

Universitatea de Stat din Tiraspol, Catedra Psihopedagogie și Educație preșcolară

Rezumat. Acest articol prezintă aspectele metodologice ale formării competenței de self-management a activității de învățare la studenți. În acest context, este elucidat procesul de formare a competențelor, care necesită finalizarea anumitor etape conform următorului algoritm: cunoștințe fundamentale → funcționalitate → conștientizare → aplicabilitate → atitudini / comportament → competență precum și fazele pe care le urmează subiectul în proces de rezolvare eficientă a unei probleme: incompetență inconștientă, incompetență conștientă, competență conștientă, competență inconștientă pe de o parte și implicit procesul de formare a competenței de self-management (CSM) a activității de învățare la studenții moderni pe de altă parte.

Cuvinte cheie: învățământ superior, activitate de învățare, competență de self-management.

Abstract. This article presents the methodological aspects of the training of self-management competence of the learning activity in students. In this context, the process of skills formation is elucidated, which requires the completion of certain stages according to the following algorithm: fundamental knowledge → functionality → awareness → applicability → attitudes/behaviour → competence as well as the phases that the subject follows in the process of effectively solving a problem: unconscious incompetence, conscious incompetence, conscious competence, unconscious competence on the one hand and implicitly the process of formation of self-management (SMC) competence of learning activity in modern students on the other hand.

Keywords: higher education, learning activity, self-management competence.

Formarea competențelor este determinată de politica curriculară promovată în Republica Moldova. La ora actuală, integrarea învățământului superior din R.M în contextul sistemului educațional unic european presupune corelarea minuțioasă, stabilirea unor tangențe la nivel formal, legislativ, conceptual și la nivelul elaborării strategiilor de implementare a reperilor metodologice. Axarea procesului educațional pe formarea de competențe eficientizează funcționalitatea achizițiilor academice [7, p.81].

Contribuții importante în elucidarea procesului de formare a competenței constatăm în cercetările autohtone realizate de autorii CalloT., Paniș A., Andrițchii V. Astfel, cercetătorii anterior nominalizați au specificat și au pus în evidență că, în *procesul de formare a unei competențe*, subiectul este necesar să: stăpânească un sistem de cunoștințe fundamentale în funcție de problema care necesită a fi rezolvată în final; posedă deprinderi și capacități de utilizare în situații standard pentru a le înțelege, realizând astfel funcționalitatea cunoștințelor obținute; rezolve diferite situații-problemă, conștientizând astfel cunoștințele funcționale în viziune proprie; rezolve situații semnificative în diverse contexte care reprezintă probleme din viața cotidiană și să manifeste atitudini conform achizițiilor finale (competența). În acest sens autorii CalloT., Paniș A., Andrițchii V. susțin ideea potrivit căreia procesul de formare a competenței parcurge anumite etape, conform următorului

algoritm: cunoștințe fundamentale → funcționalitate → conștientizare → aplicabilitate → atitudini/comportament → competență. (Figura 1.) [1, p.79].

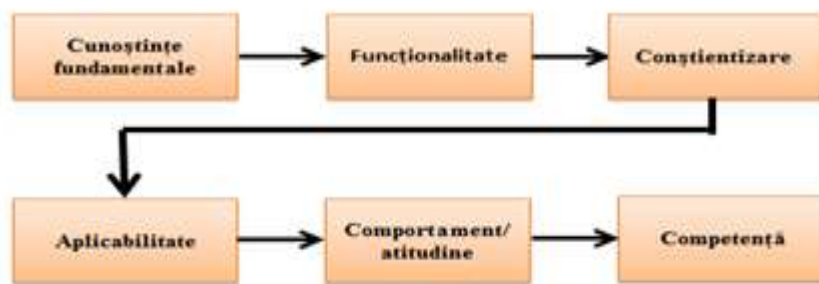

Figura 1. Procesul de formare a competenței
(după Callo T., Paniș A., Andrițchii V)

Semnificative pentru studiul nostru sunt ideile autorilor T. Cartaleanu și O. Cosovan., potrivit cărora formarea unei competențe presupune parcurgerea următoarelor faze:

- *Incompetența inconștientizată*, subiectul nu are o anumită competență, dar nici nu realizează că ar avea nevoie de aceasta. Demersul educațional, întreg sistemul motivațional îl va plasa în fața necesității de a învăța ceva (nu poate să facă ceva, nu simte nevoia să facă ceva).
- *Incompetența conștientizată* se zidește pe motivație și, implicit este catalizatorul oricărei învățări. Subiectul își dă seama că nu știe ceva, nu poate face sau exprima ceva și caută modalitatea de a depăși situația (nu poate să facă ceva, înțelege că are nevoie să învețe, caută o modalitate de a învăța).
- *Competența conștientizată* este faza imediat următoare a învățării, când subiectul, în procesul exersării, reflecției, își „controlează” comportamentele și spusele, raportându-le la ce a învățat recent (a învățat să facă ceva, poate să facă ce și-a propus, își dictează și își impune algoritmi de acțiune).
- *Competența inconștientizată* se formează ca extindere, după exersări suficiente în timp, când cunoștințele+abilitățile+comportamentele integrate devin automatisme. Dincolo de acest automatism stă creativitatea și expresivitatea (ajunge la automatism în acțiune, nu meditează îndelung asupra unei situații uzuale) [6, p.6-7].

Cercetătorii Ph. Jonnaert., M.Ettayebi., R.Defise. abordând noțiunea de competență dintr-o perspectivă definitorie oferă următoarea conceptualizare a fenomenului anterior nominalizat ce înglobează: un context; o persoană sau un grup de persoane; un cadru situațional: o situație și familia ei de situații;o sferă de experiențe trăite anterior de o persoană sau grup de persoane în situații aproape izomorfe cu situația în curs de prelucrare; un cadru de acțiune: categorii de acțiuni incluzând un anumit număr de acțiuni realizate de una sa mai multe persoane în această situație; un cadru al resurselor: resurse utilizate pentru dezvoltarea competenței; un cadru de evaluare: rezultate obținute, transformări observate în situație și de la persoanele în cauză și criterii care permit să se afirme că prelucrarea situației este completă, reușită și acceptabilă din punct de vedere social [2, p.78].

Astfel, fundamentând conceptul de competență, Ph. Jonnaert, M.Ettayebi, R.Defise. determină metodologia constituirii unei competențe conceptualizate și generalizabile ce parcurge progresiv 3 faze principale. În acest sens, cercetătorii anterior nominalizați propun modelul structural privind progresul dinamic al construirii competenței (Figura 2.) [2, p.101].

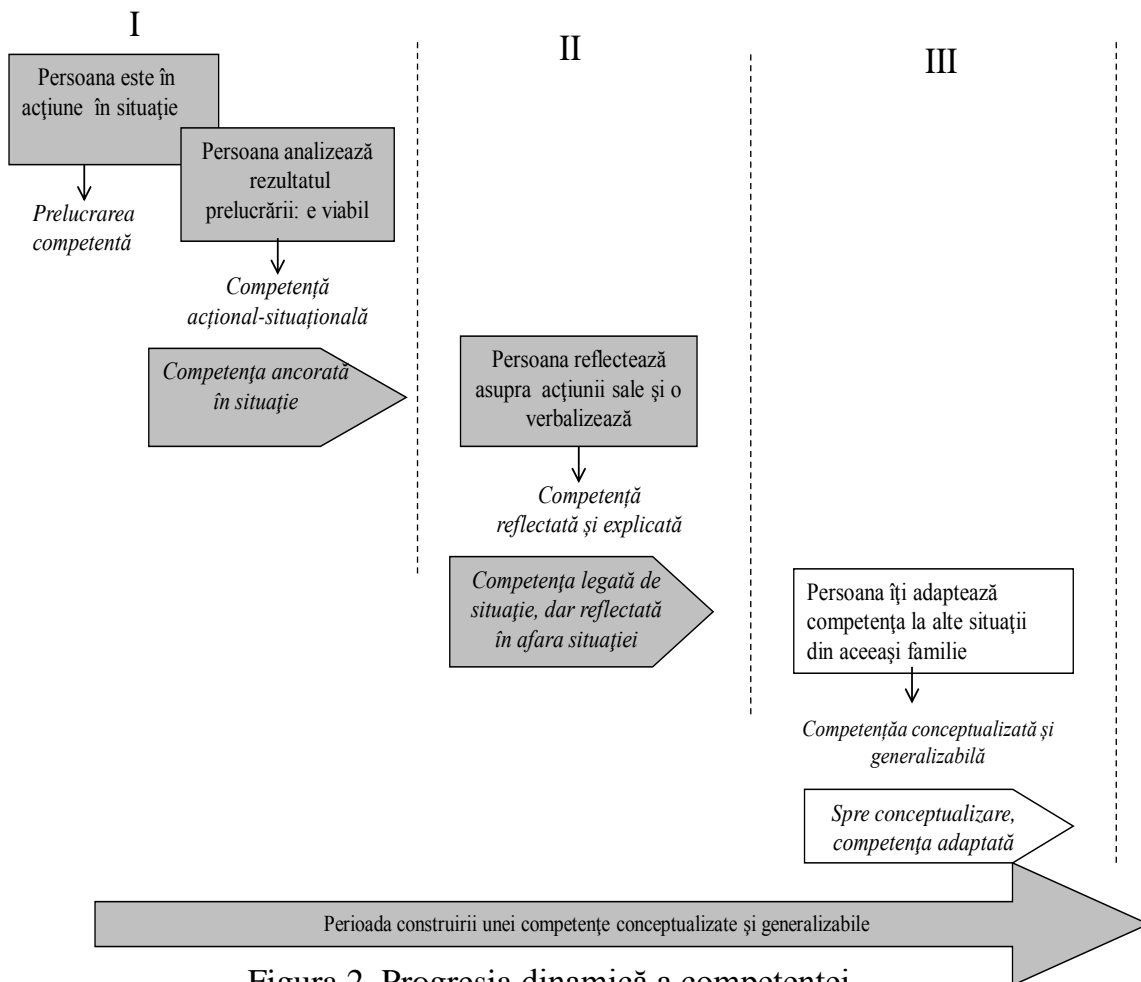

Figura 2. Progresia dinamică a competenței
(după) Jonnaert Philippe, Ettayebi Moussadak, Defise Rosette

În contextul acestei poziționări metodologia de formare a competenței trebuie să se axeze prioritar pe valorizarea resurselor subiectului constituite din cunoștințe fundamentale (*a ști*), capacități, deprinderi (*a ști să faci*) și atitudini (*a ști să devii*) raliată la un cadru situațional/ context concret în care subiectul manifestă autogestionare proprie (s.n) și disponibilitate de utilizare în practică a acestor achiziții ce conduc la autorealizarea personalității (s.n) [5, p.90].

Pentru stidiul nostru este apreciabil faptul că, metodologia formării competenței se axează pe stimularea autogestionării subiectului în selectarea celor mai relevante valori din propriul arsenal care ar permite soluționarea optimă a problemei.

Însă, cercetările actuale axate pe interpretarea rezultatelor academice vizează necesitatea formării *competenței de self-management a activității de învățare* la toți

subiecții implicați în cunoaștere, dar cu prioritate la studenții universitari. În această ordine de idei, competența inclusiv procesul de însușire a acesteia necesită manifestare de self-management (s.n). Iar pe de altă parte orice competență se deține prin învățare, fapt ce ne permite a deduce că competența de self-management a activității de învățare este una fundamentală, valorică, necesară pentru orice subiect angajat în cunoaștere [3, p.224-225].

În accepțiunea noastră, *competența de self-management a activității de învățare reprezintă o integralitate imanentă de achiziții ale subiectului (cunoștințe, capacități și atitudini) reactualizate și valorificate inedit într-un proces continuu de autoplanificare, autoorganizare, autoevaluare și autoconsiliere axat pe identificarea/acceptarea unui scop de învățare, proiectarea și executarea acțiunilor relevante pentru înregistrarea unui rezultat personal exprimat într-o schimbare comportamentală de calitate* [4, p.7].

Competența de self-management (CSM) a activității de învățare la studenți înglobează sinergic componentele competenței, dimensiunile managementului precum și elementele activității de învățare reflectate în Figura 3. [4, p.8].

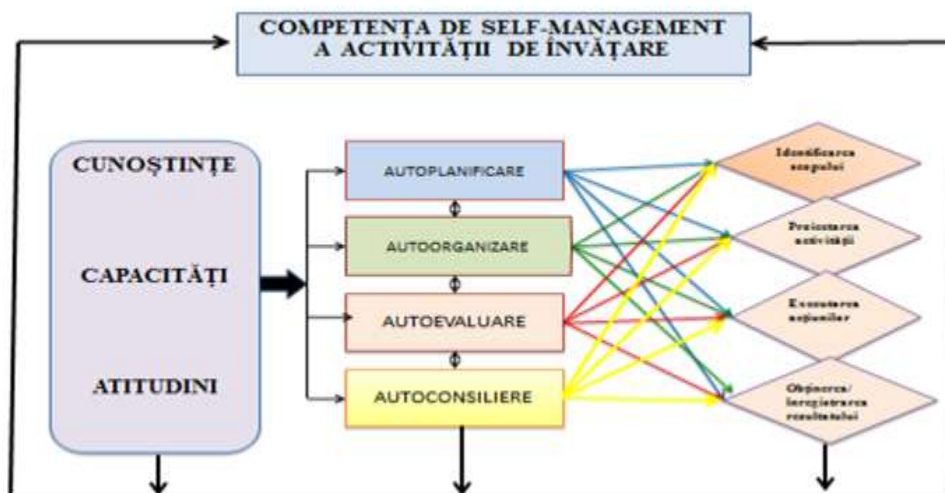

Figura 3. Ilustrarea grafică a esenței CSM a activității de învățare la studenți

Competențele se cuceresc prin învățare, rezultativitatea deținerii lor fiind condiționată de posedarea unei competențe speciale – *competența de self-management (CSM) a activității de învățare la studenți*.

Concluzii

- Formarea oricărei competențe, implicit a competenței de self-management a activității de învățare la studenți, va atinge cote maxime posibile la fiecare subiect, dacă acesta va fi monitorizat în parcurgerea eficientă a fazelor semnificative să dețină, astfel, consecutiv achizițiile relevante acesteia: *cunoștințe fundamentale* → *funcționalitate* → *conștientizare* → *aplicabilitate* → *atitudini/comportament* → *competență*.
- Manifestarea competenței parcurge dinamic patru faze pe care le urmează subiectul în procesul soluționării eficiente a unei probleme: *incompetența inconștientizată*, *incompetența conștientizată*, *competența conștientizată*, *competența inconștientizată*.

- Competența, precum și procesul de formare a acesteia, solicită o modalitate specifică de concepere a personalității din perspectiva manifestării ei autentice, ce prezintă o constelație dinamică de potențialități energetice, reactive, atitudinale, disponibilități și strategii rezolutive și creatoare, comportamente exprimate și simbolizate prin roluri manifeste, tranziente și virtuale, dinamice și transformative.
- Competența de self-management a activității de învățare la studenți reprezintă o integralitate imanentă de achiziții ale subiectului (cunoștințe, capacități și atitudini) reactualizate și valorificate inedit într-un proces continuu de autoplanificare, autoorganizare, autoevaluare și autoconsiliere axat pe identificarea/ acceptarea unui scop de învățare, proiectarea și executarea acțiunilor relevante pentru înregistrarea unui rezultat personal exprimat într-o schimbare comportamentală de calitate.

Bibliografie

1. Callo T., Paniș A., Andrițchii V. (Coord.) Educația centrată pe elev. Ghid metodologic. Chișinău: Print-Caro SRL, 2010. 171 p.
2. Jonnaert P., Ettayebi M., Defise R. Curriculum și competențe: un cadru operațional. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2010. 122 p.
3. Lașcu L. Competența de self-management a activității de învățare la studenți – imperativ al secolului XXI. În: Reconceptualizarea formării inițiale și continue a cadrelor didactice din perspectiva interconexiunii învățământului modern general și universitar Conf. șt.prac. naț cu part. intern. Chișinău: UST, 2017. vol. I, p.220-225. ISBN 978-9975-76-214-4 345.
4. Lașcu L., Botnari V. Competența de self-management a activității de învățare la studenți –prioritate actuală a învățământului academic. În: Acta et Commentationes, 2015, nr.1(7), p.4-13. ISBN 1857-0623.
5. Lașcu L., Botnari V. Valori epistemologice în conturarea conceptului: competență de self-management a activității de învățare la studenți. În: Prerogativele învățământului preuniversitar și universitar în contextul societății bazate pe cunoaștere. Conf. șt. metodică. Chișinău:UST, 2014, vol.I. p.82-91. ISBN 978-9975-76-132-1.
6. Scrifos L., Goraș-Postică V., Cosovan O. O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic. Chișinău: Centru educațional Pro Didactica, 2010. 136 p.
7. Silistraru N., Golubițchi S. Pedagogia învățământului superior: Ghid metodologic. Chișinău: UST, 2013. 192 p.